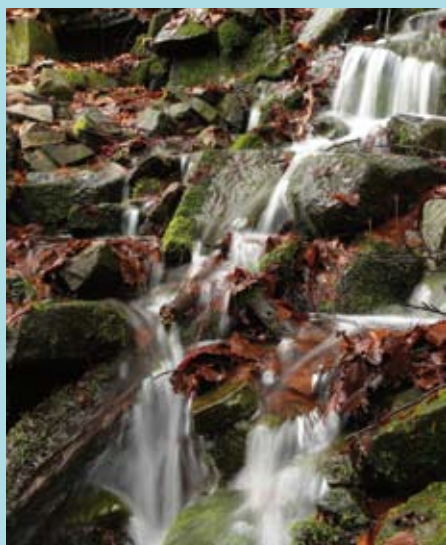

Řeky z Beskyd tečou do dvou moří – Černého a Baltského. Hranice mezi těmito úmořmi prochází přibližně středem území.

Díky čisté přírodě se zde nachází několik významných vodních nádrží na výrobu pitné vody pro nedaleká velká města.

Kolísání

Velká svažitost a geologické podloží v Beskydech způsobují, že zadržovací schopnost krajiny je velice malá. To je možné pozorovat při deštích, kdy se téměř prázdná koryta rychle plní vodou. Poté, co srážky ustanou, se hladina brzy vrací do původního stavu.

Putování štěrku

Toky jsou vysoce štěrkonosné, což je zvláštnost oproti ostatním řekám v Česku. Měkké skalní podloží se snadno rozpadá a kameny se v korytech rychle drtí na štěrk a písek. V některých případech takto vznikají v korytech štěrkové a písčité lavice.

Široké řeky

Ještě v polovině 19. století protékaly řeky krajinou téměř volně. Koryta byla mělká, což způsobovalo jejich snadné zanášení. Voda si pak ve štěrcích vytvořila koryto nové. V některých místech tak vznikala koryta široká i několik desítek metrů. S tímto průběhem však původní obyvatelé počítali a svá obydlí si nestavěli na dně údolí v blízkosti řek.

Úpravy koryt

Silné regulace, při kterých byly zpevněny břehové části, postihly téměř všechny místní řeky. Tok byl celkově napřímen. Tato úprava výrazně snížila škody způsobené povodněmi, ale také druhovou pestrost řek a jejich okolí.

Spoutaná voda

K zadržování povodní a k rekreaci byly vybudovány přehrady Horní Bečva a Bystřička. K zachycení vody pro výrobu pitné vody slouží přehrady Šance, Morávka a Stanovnice.

Bystřička

Velká část obce Staré Hamry i železnice, která vedla z Ostravice do Bílé, zmizela pod hladinou nádrže Šance. Výška hráze 65 metrů v té době představovala nejvyšší sypanou kamenitou hráz u nás.

Šance

Beskydy jsou poměrně chudé na podzemní vody. Propustné pískovce se střídají s nepropustnými vrstvami jílovitých břidlic, což spolu se silným zvrásněním neumožňuje větší hromadění podzemních vod. Drobné prameny jsou proto velmi četné a rozptýlené po území.

Plné řeky

Nejvodnější měsíce jsou březen a duben, kdy jsou řeky naplněné vodou ze sněhu. Často také červenec, měsíc nejbohatší na srážky. Nejméně vody v řekách bývá od prosince do února, kdy jsou spadlé srážky vázány ve sněhové pokrývce.

Energie zdarma

V blízkosti potoků a bystřin se stavěly malé pily na vodní pohon – „valašky“. Tyto pily zvládly pořezat 1–2 m³ dřeva za den. Zjednodušeně si to lze představit jako pořezání dvou dospělých smrků.

Doprava

Řeky byly v minulosti využívány k plavení dřeva, a to především za větší vody při jarním tání. Plavení předcházela celoroční příprava dřeva v horách, následně přibližování dřeva k říčkám a podzimní úprava jejich koryt. Později se pro celoroční plavení budovaly vodní nádrže zvané klauzy, které se při nedostatku vody upouštěly.

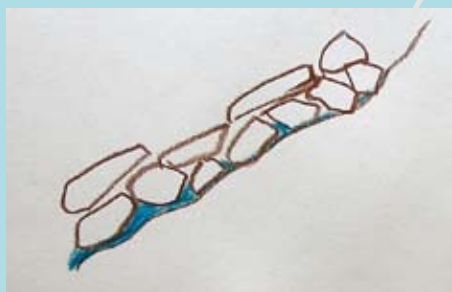
Doplňte názvy míst

Vsetínská a Rožnovská Bečva pramení pouze asi 3 km od sebe. Rožnovská Bečva má svůj pramen v nadmořské výšce 950 m na severním úbočí hory
Vsetínská Bečva pramení v nadmořské výšce 910 m na jižním svahu hory

Život v okolí řek a potoků vyniká velkou pestrostí, zejména tam, kde nebyl příliš ovlivněn činností člověka. Jak se řeka vzdaluje od svého pramene, mění se její vzhled i její obyvatelé.

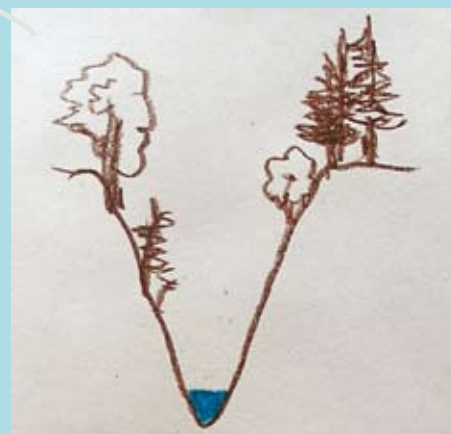
Prameniště

Některé prameny není na povrchu vidět. Říčky mnohdy vznikají a poměrně dlouho tečou pod balvanitou sutí.

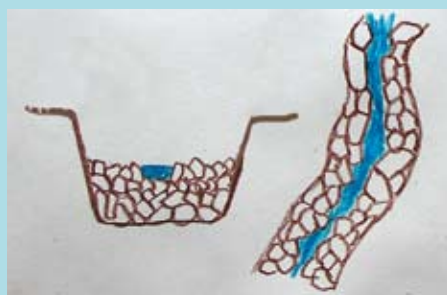
Prudké svahy

Bystřiny se na prudkých svazích zařezávají do skalnatého podloží, čímž vznikají hluboká koryta ve tvaru písmene „V“. Z těchto míst voda odnáší velké množství materiálu v podobě kamenů a štěrku.

Ukládání splavenin

V místech menšího sklonu začíná potok ukládat kameny a štěrk, které s sebou unáší z vyšších míst.

Prudké svahy na místech s dostatkem vody vyhovují udatně lesní. Působí velmi dekorativně a její husté kořeny zpevňují nestabilní svahy, čímž zabraňují erozi.

Netýkavka nedůtklivá s oblibou roste na zamokřených místech. Ze tří druhů netýkavek, které se na našem území vyskytují, je tato jediná původní.

Skorec vodní je jediným pěvcem, který si potravu hledá pod hladinou horských potoků a řek. Pod vodou je schopen zůstat až půl minuty. Živí se larvami hmyzu a drobnými koryši.

Říčky v podhůří

Pojem „karpatské divočící řeky“ se používá pro toky, které ve šterkových náplavech v korytech často mění svůj tvar. V současnosti je takto možné nazvat pouze část středního toku řeky Morávky, tím se stala unikátní.

Rychle proudící a dobře okysličená voda poskytuje podmínky především pro ryby pstruhového pásma. Vzácně se zde můžeme setkat s vrankou pruho-ploutvou, která je velice náročná na čistotu vody.

Mokřady

Pro mnoho lidí bezcenné bažiny. V přírodě však mají nenahraditelnou úlohu, zadržují vodu v krajině. Je-li vody příliš, zadrží ji v sobě jako houba, čímž zabraňují povodním. Je-li vody málo, pomalu ji uvolňují a ochlazují krajinu.

Mokřady představují jeden z nejpěstřejších prvků v krajině, protože tvoří přechod mezi suchozemským a vodním životem. Jsou domovem mnoha dnes již vzácným druhům rostlin a živočichů.

V Beskydech můžeme najít čolka karpatského. Je to karpatský endemit, který se vyskytuje pouze na některých místech Moravy.

Vážky jsou dravci v hmyzí říši. Larvy jsou navíc k lovu uzpůsobeny vymrštělnou čelistí. Jejich potravou jsou například larvy komárů.

Břehové porosty

Dřeviny rostoucí u tekoucích i stojatých vod zpevňují svými kořeny břehy a korunou zastiňují hladinu, čímž snižují výpar a zlepšují mikroklima.

V minulosti se olšiny vyskytovaly běžně, dnes jsou spíše vzácností. Listy olše vypaří až třikrát více vody než například dub, a proto se vysazuje do míst s nadbytkem vody.

Otázka

Stojaté i tekoucí vody běžně obývá poměrně velký hraboš původem ze Severní Ameriky. Na našem území se poprvé objevil až roku 1905, kdy byl vypuštěn v okolí Dobříše. V minulosti byl využíván jako kožešinové zvíře. Zpracovaná kožešina se nazývá bizam. Víte, o jaké zvíře se jedná?